

מרץ 2013

עידכונים כלכליים

דף מידע כלכלי לאיגודים המקצועיים

1. כלכלת ישראל ב- 2012: מגמת האטה, למרות מדינות מרחיבה של הממשלה

סיכום ראשוני של נתוני המשק לשנת 2012 מצביע על המשך ההאטה בפעילות הכלכלית, מגמה שמלווה אותנו כבר יותר משנתיים – התוצר (תמ"ג) צמח ב-2012 רק 3.1%, לאחר 4.6% בשנת 2011, ו- 5% בשנת 2010, כאשר עיקר הצמיחה נבעה מפעילות פנימית של המשק (הצריכה הציבורית עלתה ב-3.4%, לעומת 2.9% ב-2011), היות והיצוא נותר כמעט ללא שינוי.

מול נתונים אלה של המשק, הגרעון השוטף הגדול של המגזר הממשלתי (34.4 מיליארד ש"ח, לעומת 21.7 מיליארד ב-2011), שעיקרו נוצר בשל גידול רב בהוצאות השוטפות של המדינה (7.1%) על רקע האטה בגביית המיסים, ושער ריבית של בנק ישראל נמוך יחסית, מעידים על מדיניות כלכלית (פיסקאלית ומוניטרית כאחד) מרחיבה של הממשלה. יתכן שמדיניות זו שימרה את רמת התעסוקה הגבוהה יחסית במשק, למרות ההאטה הכלכלית, ואף השיגה עליה מתונה ברמת החיים – ההוצאה לצריכה פרטית גדלה ריאלית ב-2.7% ב-2012, ולמרות שזו הייתה ירידה לעומת שנים קודמות (3.8% ב-2011, ו-5.3% ב-2010), מדובר בעיקר בירידה המיוחסת לצריכת מוצרים בני קיימא. כמו כן, גם שיעור האינפלציה הנמוך יחסית (1.6%) ב-2012 סייע להשגת שיפור קל ברמת הרווחה הכלכלית, למרות ההאטה הכלכלית (ההוצאה לצריכה פרטית נפשה עלתה ריאלית ב-0.8%).

לנוכח כל אלה, סביר להניח שעליה בשיעור צמיחת התוצר, צמצום הגירעון התקציבי הענק, ושמירה על רמת תעסוקה גבוהה ועל רמת חיים עולה (תוך הקטנת אי השוויון בחלוקת ההכנסות), יהיו עיקר יעדיה של המדיניות הכלכלית של הממשלה לשנת 2013... והמלאכה לא תהיה קלה.

2. שכר ועבודה ב- 2012: הטוב במיעוט...

למרות ההאטה המתמשכת בפעילות הכלכלית במשק, נתוני שוק העבודה מפתיעים דווקא לטובה, אם כי אינם בגדר גאות – התעסוקה התרחבה ב- 3.4%, שיעור ההשתתפות בכוח העבודה עלה אף הוא, והאבטלה התייצבה בשיעור נמוך יחסית (ראה לוח 1 בנספח). אלו ללא ספק בשורות טובות לציבור העובדים. עם זאת, השכר למשרת שכיר עלה רק במידה מתונה (ראה לוח 2 בנספח), הביקוש לעובדים חדשים ירד, וכך גם מספר שעות העבודה השבועיות הממוצע במחצית השנייה של השנה (ראה לוח 3 בנספח). כלומר, גמישויות העסקה גדולות בשוק העבודה התחרותי ספגו את ההאטה הכלכלית ומנעו עליה בשיעור האבטלה. זהו אומנם הישג נכבד לכלכלה הישראלית, אבל ספק אם הוא יימשך ללא תמיכת מדיניות הממשלה בחידוש הצמיחה ב- 2013.

נספח

לוח 1: אינדיקטורים עיקריים לשוק העבודה, 2008 עד 2012 (העלייה או הירידה הממוצעת לעומת השנה הקודמת, באחוזים)

2012	2011	2010	2009	2008	
63.6	62.6	62.6	62.1	62.0	1. שיעור ההשתתפות בכוח העבודה*
59.2	58.2	57.6	56.6	57.4	2. שיעור התעסוקה*
4.0	4.9	3.6	1.3	3.9	3. המועסקים בשירותים הציבוריים
3.1	2.2	2.9	0.1	4.1	4. המועסקים במגזר העסקי
1.0	0.4	0.7	-2.6	-0.7	5. השכר הריאלי למשרת שכיר סך הכל
0.6	0.4	0.7	-2.6	-0.7	השכר הריאלי במגזר העסקי
1.7	0.3	0.7	-2.4	-0.7	השכר הריאלי בשירותים הציבוריים
6.9	7.1	8.4	9.5	7.7	6. שיעור האבטלה*

* נתונים אלו מתייחסים לרמות ולא לשיעורי השינוי
מקור: דו"ח בנק ישראל

לוח 2 : משרות השכיר והשכר למשרת שכיר לפי ענפים נבחרים, 2009 עד 2012

השכר הריאלי למשרת שכיר שיעורי השינוי (אחוזים)				משרות שכיר שיעורי השינוי (אחוזים)				אלפים	
2012	2011	2010	2009	2012	2011	2010	2009	2012	
1.0	0.4	0.7	-2.5	2.6	3.9	3.9	0.2	3,109.9	סך הכל ישראלים
0.8	0.5	0.7	-2.6	1.7	3.9	4.0	-1.0	2,087.7	ענפי המגזר העסקי- סך הכל
0.5	-1.0	1.1	0.0	0.8	5.4	2.8	2.1	55.9	חקלאות
1.0	0.5	1.8	-2.2	1.0	2.2	2.2	-2.6	371.3	תעשייה
2.3	0.2	1.7	-0.3	0.6	2.0	2.3	1.5	17.6	חשמל ומים
1.7	1.0	0.7	-1.9	4.2	8.1	5.6	-1.2	155.0	בינוי
-1.9	0.0	4.1	-12.9	1.9	4.5	4.2	5.4	104.0	בנקאות, ביטוח ופיננסים
2.4	1.9	0.9	-2.6	2.7	4.4	4.6	-3.1	562.0	השירותים העסקיים
-0.4	0.0	0.2	-2.5	1.0	3.2	4.8	-0.8	428.3	המסחר והתיקונים
0.5	1.0	-3.9	1.2	0.0	2.8	3.6	0.6	173.5	תחבורה, אחסנה ותקשורת
2.1	0.0	1.7	-0.9	3.1	6.7	4.0	1.7	179.9	שירותי אירוח ואוכל
1.6	0.2	0.8	-2.4	4.3	3.9	3.5	3.3	1,022.2	סך כל השירותים הציבוריים

מקור: דו"ח בנק ישראל

לוח 3: שעות העבודה למועסק ישראלי בענפי משק נבחרים, 2011-2012 (ממוצע לשבוע)

השנה	סך הכול	מגזר עסקי	שירותים ציבוריים	תעשייה	חשמל ומים	בינוי	מסחר ותיקונים	שירותי אירוח ואוכל	ביטוח ומוסדות פיננסיים	שירותים עסקיים	מינהל ציבורי*	חינוך	בריאות, רווחה וסעד
2011	36.3	38.5	31.3	41.0	41.1	41.3	39.0	34.0	37.9	37.5	39.6	27.1	31.6
2012	36.2	37.6	33.6	40.2	39.3	38.0	38.1	32.9	36.8	37.3	44.2	26.4	31.4

* בשנת 2012 הלמ"ס עברה לסקר כוח אדם חודשי תוך כדי הנהגת שינויים מהותיים, בעיקר הרחבת יישובי המדגם והכללת הצבא הסדיר בכוח העבודה. למעשה, כל אנשי הצבא הסדיר סווגו כמועסקים ולכל אחד מהם נזקפו 48 שעות עבודה בשבוע.